

Regioonide Komitee arvamused teemal „Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine”

(2011/C 104/05)

REGIOONIDE KOMITEE

- tervitab kavatsust hõlbustada institutsioonidevahelist arutelu programmieeskirjade haldus- ja finantsalase lihtsustamise teemal;
- märgib, et keerukus on iseenesest suur vigade ja kõrvalekallete põhjustaja;
- tunnistab, et oluline on eristada viga ja pettust ning edendada terviklikkuse ja usalduse kultuuri;
- toetab Euroopa Parlamendi soovitatud teaduslikel ja tehnilistel aspektidel või teaduslikel ja uuenduslikel aspektidel põhinevat rahastamist, mille puhul asetatakse rõhk teaduslikele ja tehnilistele kvaliteedikriteeriumidele, tuginetakse realistlikele haldustavadele, tunnistatakse teaduse, tehnoloogia arengu ja turul levimise ühisjooni ja erinevusi;
- rõhutab, et tulemuslikkusele ei tohiks anda hinnangut mitte lihtsalt tiptaseme saavutamise alusel teadusuuringutes, vaid ka teadusuuringute suutlikkuse ja toetuste vastuvõtmise potentsiaali loomise alusel ELi kõikidel territooriumidel kooskõlas territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõttega;
- kiidab heaks allprogrammi „Võimekus” lähenemispiirkondade teadusuuringute potentsiaali programmi;
- teeb ettepaneku, et järgmise raamprogrammiga võiks kõnealuseid programme veelgi laiendada ja lisada süsteemi, millega laiendatakse teadusuuringutes mahajäänud piirkondade pädevate partnerite osalemist projektides ja programmides, mida juhivad nende paremini tuntud, tiptasemel partnerid mentoriprogrammide või muude vahendite abil; märgib sellega seoses kohalike ja piirkondlike osalejate potentsiaali tippkeskustega seotud pädevuskeskuste edendamisel.

| | |
|-----------------------|--|
| Raportöör: | Fiona O'Loughlin (IE/ALDE), Kildare'i krahvkonnandukogu ja Kesk-Ida piirkondliku omavalitsuse liige |
| Viitedokument: | Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine KOM(2010) 187 lõplik |

I POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni teatises teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamise kohta väljendatud kavatsust hõlbustada institutsioonidevahelist arutelu programmeeskirjade haldus- ja finantsalase lihtsustamise teemal;

2. tunnistab, et paljud lihtsustused on juba kasutusele võetud ja selle tulemuseks on seitsmenda raamprogrammi täiustused, ning nõustub, et läheb aega, kuni teatavad meetmed hakkavad tegelikku mõju avaldama, kuid rõhutab, et seitsmes raamprogramm on samas ka keerukas programm, mille haldamist iseloomustab endiselt ülemäärane bürokraatia, madal riskitaluvus, vähene tõhusus ja põhjendamatud viivitused;

3. rõhutab, et seitsmenda raamprogrammi suhtes kohaldatavad eeskirjad ja menetlused, selle atraktiivsus tulevaste osalejate jaoks ja läbiviidavate teadusuuringute kvaliteet on üksteisega otseselt seotud. Komitee rõhutab sellega seoses, et lihtsustamise keskmes peab seisma lõppkasutaja (toetusesaaja) ja lihtsustamisest saadav tulu peab olema suurem kui selle rakendamise kulud;

4. on seisukohal, et muutuste ja lihtsustuste ajastamine ja järjestus on tähtsad, sest projekti elluviijad vajavad eeskirjade ja nende kohaldamise osas kindlust ja stabiilsust. On samuti veendunud, et järjepidevus on äärmiselt oluline selleks, et minna seitsmendalt raamprogrammilt sujuvalt kaheksandale raamprogrammile üle ning tagada raamprogrammi eesmärkide saavutamine;

5. mõistab, et seitsmes raamprogramm ja sellega kaasnevad vahendid tunduvad paljudele seosetud; tunnistab samal ajal, et tohutu hulga teadusuuringute ja arendustegevuse struktuuridega ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil on vaja tegeleda tervikliku juhtimisalase lähenemisviisi alusel;

6. on seisukohal, et riiklike kontaktpunktide rollile on vaja anda hinnang, et osutada võimalikele osalejatele tõhusamat teenust ja saavutada parem kooskõlastus raamprogrammi piirkondlike vahendajatega; on lisaks seisukohal, et edusammudest hoolimata säilivad teatavad negatiivsed ettekujutused, mida riiklikud kontaktpunktid saaksid aidata hajutada;

7. tunnistab, et üheskoos seitsmenda raamprogrammi lihtsustamisega on arutluse all – või peaksid olema – ka mitmed sellega seotud meetmed, näiteks finantsmääruse iga kolme aasta järel toimuv läbivaatamine;

Seitsmenda raamprogrammi haldamine ja lihtsustamine olemasolevate eeskirjade raames

Juhtimine ja abistamine

8. märgib, et keerukus on iseenesest suur vigade ja kõrvalekallete põhjustaja; kutsub üles dokumente lihtsustama ning vähendama nii projektides osalemiseks nõutava teabe hulka kui ka ametlike dokumentide arvu ja mahtu, kusjuures projektide sisu ega kvaliteet ei tohi seeläbi kannatada; samuti kutsub üles järelevalve ja kontrolli parandamisele, milleks tuleks auditite arvu piirata, viies auditeid läbi ühtsete kriteeriumide alusel ning vältida nende dokumentide küsimist, mille asutus on juba esitanud;

9. leiab, et VKEde suhteliselt madal osalusmäär on programmi keerukuse tulemus ning väljendab kindlat seisukohta, et liikudes 7. raamprogrammist 8. raamprogrammi tuleb eeskirju muuta selliselt, et need edendaksid VKEde senisest suuremat osalust;

10. kutsub üles sekkumiseeskirjade suurt hulka piirama või neid ühtlustama ning lihtsustama toetuste määramise tingimusi, taotlemine peab toimuma ühtse juhtimise ja internetis kättesaadavate abimaterjalide toel;

11. rõhutab, et oluline on järjepidevalt ja ühetähenduslikult tõlgendada ja edastada eeskirjade, määruste ja mõistete tähendust kõikidele sidusrühmadele;

12. rõhutab, et eeskirju on vaja ühtselt kohaldada ning erinevate talituste kontrollid ja auditid tuleb kooskõlastada;

13. tunneb muret selguse saabumiseks ja juhiste laekumiseks kuluva aja, projekti haldavate ametnike läbiraakimisevolituste suvalise tõlgendamise, uute eeskirjade või tõlgenduste tagasiulatuva kohaldamise pärast;

14. teeb ettepaneku võtta kasutusele uued mehhanismid konstruktiivse tagasiside tõhusaks edastamiseks eitava vastuse saanud taotlejatele, seitsmendast raamprogrammist rahastatavate projektide tulemuste levitamiseks ning selleks, et tulemusi oleks VKEdele lihtsam edastada ja et neid oleks seal lihtsam kasutada;

15. leiab, et teadusuuringute tulemuslikkust tuleks suurendada, võttes kasutusele arendusmehhanisme, mis põhinevad projektidele täiendavate rahaliste vahendite eraldamisel tulemuste avaldamiseks ja rakendamiseks uutes mõjuvaldkondades, mis omakorda a) edendab projektide intellektuaalomandiõiguste kaitset ja b) maksimeerib avalik-õiguslike vahendite võimendavat mõju, tugevdades seost teadusuuringute, innovatsiooni ja äritegevuse vahel;

Konkursikutsete struktuur ja ajastus

16. toetab koostööprojektide jaoks kaheastmelise hindamismenetluse kasutuselevõttu, et vähendada suuri asjatuid jõupingutusi ja kulusid seoses põhjalike taotluste ettevalmistamisega, mis jäävad hiljem heakskiiduta. Need on praeguse hindamissüsteemi suured, kuid varjatud kulud;

17. teeb ettepaneku kehtestada taotluste hindamiseks kindlad tähtajad (nt 60 päeva) ja samuti kindel tähtaeg lepinguläbirääkimiste lõpuleviimiseks (veel 60 päeva); märgib, et see võib aidata vähendada osalemist takistavaid tõkkeid väiksemate kohalike ja piirkondlike osalejate jaoks;

18. toetab väiksemate konsortsiumide lubamise ettepanekut, mis võib oluliselt kaasa aidata suurema paindlikkuse tagamisele meelitada partnereid sellistest sihtrühmadest nagu VKEd ja suurendada tänu lihtsamale haldamisele tõhusust;

19. tervitab jõupingutusi rahastamismäärade, organisatsiooni- ja tegevustüüpide kombinatsioonide lihtsustamiseks, kuid hoiatab ühtse hüvitusmäära kasutuselevõtu eest kõikide organisatsioonikategooriate puhul;

20. väljendab muret, et püüde lühendada avalduse esitamisest toetuse määramiseni kuluvat aega viiks selleni, et ettepanek loobuda projektide valikul liikmesriikide ekspertide panusest vähendaks liikmesriikides ja piirkondades valitsevast teadusuuringute kontekstist olulist arusaamist valikumenetluse seisukohalt. Komitee teeb seetõttu ettepaneku kaaluda selle asemel tõhusamat mehhanismi kõnealuse panuse suunamiseks valikumenetluses;

IKT parem kasutamine

21. tervitab Euroopa Komisjoni kavatsust toetada ELi teadus-, haridus- ja innovatsiooniprogramme selleks otstarbeks väljatöötatud infotehnoloogiavahenditega; nõuab e-haldamise laialdasemat kohaldamist – veebipõhist süsteemi ettepanekute

esitamiseks, läbirääkimiste pidamiseks ja aruannete esitamiseks – ning paremat ühtlustamist teadusuuringute peadirektoraadis ja peadirektoraatide vahel;

22. nõuab teadustöötajate portaali, mis oleks universaalne paik (nn *one-stop-shop*) kõikide infotehnoloogiasüsteemide, nt aruandluse jaoks ning avatud ja läbipaistev süsteem juhiste, tõlgenduste ja teabe kõigile (nii toetusesaajatele kui ka komisjoni töötajatele) kättesaadavaks tegemiseks. See aitaks eeskirju ühesuguselt kohaldada ja tagada juhtimise tõhususe;

Auhindade laialdasem kasutamine

23. hoiatab auhindade võimalike kõrvalmõjude eest seoses vahendite koondamisega vähestele valitud, suurematele üksustele; märgib, et auhinnad ei tohiks asendada struktureeritud rahastamist, vaid selle asemel võiks neid kasutada uute talentide ja lootust andvate ideede avastamise julgustamiseks;

Usaldusel põhineva lähenemisviisi rakendamine

24. on seisukohal, et seitsmenda raamprogrammi haldamise praegune süsteem ja tava on liigselt kontrollimisele keskendunud, ja pooldab liikumist suurel usaldusel ja riskitaluvusel põhineva lähenemisviisi suunas teadusuuringute rahastamisel ning väljendab sellest tulenevalt poolehoidu mitmele teatises esitatud ettepanekule;

25. rõhutab, et finantsjuhtimine ja kontrollimine võtab ebaproportsionaalselt suure osa projekti elluvijate/teadustöötajate ajast ning juhib vahendid projekti tõhusast rakendamisest ja teadustööst eemale;

26. tervitab komisjoni 26. mai 2010. aasta teatist „Kas kontrollide arvu tuleks suurendada või mitte? Kontrollidega kaasnevate halduskulude ja vigade esinemise riski vahelise õige tasakaalu leidmine“⁽¹⁾, milles tehakse seoses teadusuuringute rahastamisega ettepanek lubatava veaohu kohta;

27. toetab suurema lubatava veaohu kehtestamist teadusuuringutele, et tagada õige tasakaal aruka finantsjuhtimise ja nõuetekohase kontrollimise vahel;

28. nõuab tavaliste raamatupidamiseskirjade ja -tavade laiemat kasutamist (vastavuses riiklike raamatupidamis- ja auditistandarditega), eelkõige keskmiste personalikulude meetodite jaoks;

29. soovib komisjonil teha auditite kulude-tulude analüüs ja esitada auditimenetluste täpsemad, ühtsemad ja läbipaistvamad eeskirjad; hoiatab, et suunatud riskipõhised auditid võivad anda tulemuseks suuremad avastatud veamäärad kui pistelised kulude väljavõtted;

⁽¹⁾ KOM(2010) 261.

30. tunnistab, et oluline on eristada viga ja pettust ning edendada terviklikkuse ja usalduse kultuuri;

31. teeb ettepaneku, et seitsmenda raamprogrammi riskikartliku rahastamisega tegeledes tuleks ELi personalieeskirjad isikliku vastutuse küsimuses läbi vaadata; teeb lisaks ettepaneku pideva koolitusprogrammi korraldamiseks (eelkõige lepinguhalduse teemal) Euroopa Komisjoni projekti haldavatele ametnikele ja audiitoritele; soovib varustada kogu personal ühiste juhustega raamprogrammi rakendamise kohta eesmärgiga parandada järjepidevust;

Üleminek tulemusepõhisele rahastamisele

32. tunnistab, et ettepanek minna üle tulemusepõhisele rahastamismehhanismile on tehtud heade kavatsustega, kuid arvab, et sellel võivad olla mitmed ettekuvatsematud tagajärjed, näiteks teadusuuringute riskikartlik (vähemalt väiksema riskiga) rahastamine, vastumeelsus piiride avardamise suhtes, mis vähendab rõhuasetust tippasemele, aga samuti võimaliku toetusasaja koormuse suurendamine taotluse esitamise etapil ja pikem aeg avalduse esitamisest toetuse määramiseni;

33. ootab seetõttu veel teadusuuringute tulemusepõhisele rahastamisele üleminekus veenmist, kuid avaldab toetust esitatud katsemeetmetele kõnealuse rahastamise katsetamiseks, sest Regioonide Komitee on seisukohal, et teadusuuringute tulevaste väljakutsetega tegelemisel võib olla asjakohasem juhitud ja mittejuhitud teadusuuringute kombinatsioon;

34. kutsub üles looma uusi mehhanisme, mille kaudu saab eraldada rahalisi vahendeid kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et nad saaksid osta edukate projektide tulemusi uuenduslikuks arendustegevuseks vajaminevate pädevuste omandamiseks; rõhutab ka, kui oluline on parandada ja innustada projektide tulemuste edastamist Euroopa VKEdele ja nende sealset kasutamist;

35. toetab Euroopa Parlamendi soovitud teaduslikel ja tehnilistel aspektidel või teaduslikel ja uuenduslikel aspektidel põhinevat rahastamist, ⁽²⁾ mille puhul asetatakse rõhk teaduslikele ja tehnilistele kvaliteedikriteeriumidele, tuginetakse realistlikele haldustavadele, tunnistatakse teaduse, tehnoloogia arengu ja turul levimise ühisjooni ja erinevusi;

Parema tasakaalu saavutamine tippaseme ja ühtekuuluvuse vahel

36. rõhutab, et tulemuslikkusele ei tohiks anda hinnangut mitte lihtsalt tippaseme saavutamise alusel teadusuuringutes, vaid ka teadusuuringute suutlikkuse ja toetuste vastuvõtmise potentsiaali loomise alusel ELi kõikidel territooriumidel kooskõlas territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõttega. Euroopa teadus-

uuringud ei tohiks tähendada ainult ülemaailmseid juhtalgatusi, üksikute piirkondade teadusuuringute juhtimise konsolideerimist või Euroopa tööstuse konkurentsivõime tagamist juhtivates tehnoloogiaavaldkondades; see peaks tähendama ka tasakaalustatud osaluse saavutamist tippaseme osatähtsust kahjustamata;

37. kiidab heaks allprogrammi „Võimekus” lähenemispiirkondade teadusuuringute potentsiaali programmi kui olulise sammu piirkondade suutlikkuse arendamisel ja kõnealuste piirkondade osaluse edendamisel teadus- ja arendustegevuses; on arvamisel, et teadmiste piirkondade meetmel on olnud teatav edu piirkondlike ja kohalike asutuste ergutamisel, et töötada koostöös ülikoolide ja teaduskeskustega välja projektid ning kohalike ja piirkondlike teadus- ja arendustegevuse strateegiad;

38. teeb ettepaneku, et järgmise raamprogrammiga võiks kõnealuseid programme veelgi laiendada ja lisada süsteemi, millega laiendatakse teadusuuringutes mahajäänud piirkondade pädevate partnerite osalemist projektides ja programmides, mida juhivad nende paremini tuntud, tippasemel partnerid mentori-programmide või muude vahendite abil; märgib sellega seoses kohalike ja piirkondlike osalejate potentsiaali tippkeskustega seotud pädevuskeskuste edendamisel;

39. teeb ettepaneku korraldada kõnealuste programmide raames konkursikutseid sagedamini kui üks kord aastas, nagu praegu korraldatakse;

40. toetab tehtavaid jõupingutusi struktuurifondide ja raamprogrammide kooskõlastamisel; ⁽³⁾ märgib sellega seoses, et on vaja paremini välja arendada ühtsed eeskirjad, menetlused ja tavad ning kooskõlastada konkursikutseid. See hõlmab ka võimalust kaasrahastada struktuurifondide vahenditest teadusuuringute raamprogrammide vahenditega toetatud projekte;

41. toonitab siiski, et ELi regionaalpoliitikat tuleb kasutada aluslepingus määratletud eesmärgil, milleks on ühtekuuluvuse tugevdamine, ja rõhutab vajadust vältida ettekujutuse teket, et teisejärgulised projektid, mis teadusuuringute programmi raames ei kvalifitseeru, leiavad tee rahastamise juurde struktuurifondide kaudu;

42. tunnistab ühendusteede loomise võimalust raamprogrammi ja teiste ELi programmide vahel, kusjuures struktuurifondidest rahastamist võiks kasutada nende projektide toetamiseks, mis on täitnud raamprogrammi hindamiste käigus kõik tippaseme kriteeriumid, ning teeb ettepaneku, et need ühendusteede võiksid olla kaheksa-aastased ja näiteks territoriaalse koostöö programmi raames arendatud projektidel võiks olla raamprogrammidele hõlpsam juurdepääs;

⁽²⁾ 2010/2079(INI), kohandatud lõikest 26.

⁽³⁾ (2009/2243(INI)).

43. teeb ettepaneku lihtsustada ja laiendada teadusuuringute programmide kooskõlastamisel Euroopa teadusruumi võrgustike (ERA-NET) algatust ning suurendada piirkondlike organite kaasatust, sest piirkondade arvates on see liiga piirav; on veendunud, et piirkondadele tuleb anda võimalus töötada välja keskvalitsustele ühise kavandamise raames pakutavatega sarnaseid algatusi.

Brüssel, 27. jaanuar 2011

Regioonide Komitee
president
Mercedes BRESSO
